ΕΝΩΣΗ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΥΠΡΟΥ

Σειρά διαδικτυακών διαλέξεων

ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ | ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ
ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΜΝΗΜΗ

2026–2027

ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ 2026 — ΙΟΥΝΙΟΣ 2027

Διαδικτυακές διαλέξεις Προφορικής Ιστορίας

Η Ένωση Προφορικής Ιστορίας Κύπρου είναι μία επιστημονική ομάδα η οποία δημιουργήθηκε το 2020 με κύριο στόχο τη διάσωση του θησαυρού της Μνήμης και των ψηφίδων της τοπικής κυπριακής Ιστορίας. Η καταγραφή των ιστοριών αυτών είναι σημαντική γιατί οι μαρτυρίες χάνονται οριστικά καθημερινά, αν δεν τείνουμε ευήκοον και εκπαιδευμένο ους στους πληροφορητές και αν οι μαρτυρίες δεν καταγραφούν με μεθοδικότητα.

Στο πλαίσιο της αποστολής της, η ΕΠΙΚΥ ανακοινώνει την έναρξη μιας νέας σειράς διαδικτυακών διαλέξεων με θεματικό άξονα την Προφορική Ιστορία, την πολιτιστική κληρονομιά και τη συλλογική μνήμη. Η σειρά θα πραγματοποιηθεί από τον Οκτώβριο του 2026 έως τον Ιούνιο του 2027 και φιλοδοξεί να αναδείξει το έργο διακεκριμένων επιστημόνων και ερευνητών που δραστηριοποιούνται στον χώρο της Προφορικής Ιστορίας και σε συγγενή επιστημονικά πεδία.

Παράλληλα, επιδιώκει να φέρει το ευρύ κοινό σε επαφή με σύγχρονες ερευνητικές προσεγγίσεις και προβληματισμούς γύρω από ζητήματα μνήμης, ιστορίας, ταυτότητας και πολιτιστικής κληρονομιάς. Μέσα από τη νέα αυτή πρωτοβουλία, η ΕΠΙΚΥ επιθυμεί να ενισχύσει την παρουσία της Προφορικής Ιστορίας στον δημόσιο διάλογο και να αναδείξει τον δυναμικό χαρακτήρα ενός επιστημονικού πεδίου που συνδέει την έρευνα με την κοινωνία.

ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Οι διαλέξεις θα πραγματοποιούνται διαδικτυακά, ανά δίμηνο, την πρώτη Τετάρτη του μήνα στις 18:30. Κάθε εκδήλωση θα έχει συνολική διάρκεια μίας ώρας και θα περιλαμβάνει σύντομη εισαγωγή από την ΕΠΙΚΥ, παρουσίαση διάρκειας περίπου 30 λεπτών από τον/την προσκεκλημένο/η ομιλητή/ομιλήτρια και συζήτηση με το κοινό.

E-mail: epiky.cy@gmail.com

Πρόγραμμα Διαλέξεων

7 Οκτ

Τι είναι και τι ερευνά η Προφορική Ιστορία
Δρ Γεώργιος Α. Καζαμίας, Καθηγητής στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου

2 Δεκ

Κελύφη μνήμης: Η συμβολή της προφορικής ιστορίας στην ερμηνεία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς
Κωνσταντίνα Μαρκόγλου, Υποψήφια Διδάκτωρ Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, ΕΜΠ & Δημιουργός της πλατφόρμας HeritAgent

3 Φεβ

Η ιστορία τους με τα δικά τους λόγια: Προφορική ιστορία, εθνογραφία και «Ο Κύπριος βιολάρης»
Δρ Νικολέττα Δημητρίου Εθνομουσικολόγος, Διευθύντρια Αρχείου Κυπριακής Μουσικής

7 Απρ

Ανακαλύπτοντας τα «Φαντάσματα» του Αμιάντου: Όταν η Προφορική Ιστορία γίνεται Αναλυτικό Πρόγραμμα
Δρ Νικολέττα Χριστοδούλου Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Σπουδών Αναλυτικού Προγράμματος και Διδασκαλίας, Frederick University και Επιστημονική Υπεύθυνη και Συντονίστρια του έργου The Cyprus Oral History and Living Memory Project Revisited: Working at Mines and the Story of a Glorious Quarry (EXCELLENCE/0524/0423)

2 Ιουν

Τα αρχειακά τεκμήρια στην προφορική ιστορία: ασφαλής χειρισμός, τεκμηρίωση και ψηφιοποίηση»
Παρασκευή Λοΐζου, Συντηρήτρια Αρχειακού Υλικού

Τι είναι και τι ερευνά η Προφορική Ιστορία

Δρ Γεώργιος Α. Καζαμίας
Καθηγητής στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κύπρου

7 Οκτωβρίου 2026 | 18:30-19:30

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η διάλεξη θα εισαγάγει το κοινό στον κόσμο της Προφορικής Ιστορίας, παρουσιάζοντας την ιστορική διαμόρφωση και εξέλιξή της από τη δεκαετία του 1940 έως τις σύγχρονες προσεγγίσεις και εφαρμογές της. Θα εξεταστούν οι βασικές αρχές, οι μεθοδολογίες και τα ερευνητικά πεδία της Προφορικής Ιστορίας, καθώς και η σημασία της ως εργαλείου καταγραφής της ανθρώπινης εμπειρίας, διατήρησης της συλλογικής μνήμης και ανάδειξης φωνών που συχνά απουσιάζουν από τις παραδοσιακές ιστορικές αφηγήσεις. Παράλληλα, θα αναδειχθεί ο ρόλος της στη σύγχρονη ιστορική έρευνα, στην εκπαίδευση, στην τοπική ιστορία και στη διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Ο Γεώργιος Α. Καζαμίας γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1964. Από το 2024 είναι πρωτοβάθμιος καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, όπου υπηρετεί από το 2000 στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα περιλαμβάνουν την ιστορία των διεθνών σχέσεων της Ελλάδας και της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, την οικονομική ιστορία της Κύπρου (1878–1960), τη μικροϊστορία και την προφορική ιστορία, καθώς και την ψηφιοποίηση ιστορικών αρχείων. Είναι συγγραφέας πέντε μονογραφιών, έχει συμμετάσχει σε πολυάριθμα επιστημονικά συνέδρια στην Κύπρο και το εξωτερικό, ενώ έχει δημοσιεύσει και επιμεληθεί συλλογικούς τόμους. Διετέλεσε Κοσμήτορας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Κύπρου κατά την περίοδο 2011–2014.

Η ιστορία τους με τα δικά τους λόγια: Προφορική ιστορία, εθνογραφία και «Ο Κύπριος βιολάρης»

Δρ Νικολέττα Δημητρίου

Εθνομουσικολόγος, Διευθύντρια Αρχείου Κυπριακής Μουσικής

2 Δεκεμβρίου 2026 | 18:30-19:30

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η ομιλία αυτή θα καταπιαστεί με την ποιητική του *Κύπριου βιολάρη*, ενός μακροχρόνιου ερευνητικού έργου που περιλαμβάνει ένα βιβλίο, ένα εθνογραφικό ντοκιμαντέρ και μια ιστοσελίδα. Ο *Κύπριος βιολάρης* καταγράφει τις προφορικές μαρτυρίες Ελληνοκύπριων και Τουρκοκύπριων μουσικών, που έπαιζαν σε γάμους και πανηγύρια στην Κύπρο πριν τις αρχές της δεκαετίας του 1960. Στη μακρά πορεία της δημιουργίας του, το έργο χρησιμοποίησε μεθοδολογία από διαφορετικά πεδία: εθνομουσικολογία, οπτική ανθρωπολογία, προφορική ιστορία, αυτο/βιογραφία κ.λπ. Η ομιλία θα επικεντρωθεί στο πώς τα πεδία αυτά μπορούν να συνομιλήσουν, προκειμένου να διευκολύνουν τους συνεντευξιαζόμενους να πουν τη δική τους ιστορία με τα δικά τους λόγια. Πιο συγκεκριμένα, θα συζητήσει πώς και γιατί επιλέγηκε η τελική παρουσίαση των συνεντεύξεων στο βιβλίο, πώς παρουσιάστηκαν οι διαφορετικές γλωσσικές ποικιλίες της ελληνικής στο χαρτί, ποιος ήταν ο βαθμός εμπλοκής της γράφουσας στην όλη διαδικασία και πώς αντιμετωπίστηκε η σχέση εξουσίας που αναπόφευκτα προκύπτει, όταν κανείς καταγράφει έναν προφορικό πολιτισμό.

Κελύφη μνήμης: Η συμβολή της προφορικής ιστορίας στην ερμηνεία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς

Κωνσταντίνα Μαρκόγλου

Υποψήφια Διδάκτωρ Σχολής Αρχιτεκτόνων Μηχανικών, ΕΜΠ & Δημιουργός της πλατφόρμας HeritAgent

3 Φεβρουαρίου 2027 | 18:30-19:30

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τα κτίρια γύρω μας δεν αντιμετωπίζονται αποκλειστικά ως υλικές κατασκευές, αλλά και ως ζωντανά αρχεία δημόσιας ιστορίας, στα οποία εγγράφονται οι κοινωνικές, πολιτικές και αρχιτεκτονικές αφηγήσεις μιας εποχής. Εστιάζοντας στη σημασία της αφήγησης, η εισήγηση θα εξετάσει τον τρόπο με τον οποίο η προφορική ιστορία συμβάλλει στην έρευνα και ερμηνεία της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς, καθώς και στη σημασία που φέρει για τη συλλογική μνήμη μιας πόλης Παρότι η προφορική ιστορία ως μέθοδος στην αρχιτεκτονική έρευνα συχνά φαντάζει μια σύγχρονη ιστοριογραφική προσέγγιση, μια ειδικότερη μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας αποκαλύπτει ότι αντίστοιχες πρακτικές εφαρμόζονται εδώ και αρκετές δεκαετίες στη μελέτη του δομημένου περιβάλλοντος, όπως, μεταξύ άλλων, στο Lived-In Architecture (1969) του Philippe Boudon. Συνοψίζοντας, η παρουσίαση θα αναδείξει τη σχέση προφορικής ιστορίας και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς μέσα από επιλεγμένα παραδείγματα από την Ελλάδα και το εξωτερικό, ενώ σύντομη αναφορά θα γίνει και σε σύγχρονες ψηφιακές μορφές διαμεσολάβησης και ανάδειξης ιστορικών κτιρίων.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Η Κωνσταντίνα Μαρκόγλου σπούδασε στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και ολοκλήρωσε το ΔΠΜΣ «Διαχείριση Μνημείων: Αρχαιολογία, Πόλη, Αρχιτεκτονική». Σήμερα εκπονεί τη διδακτορική της διατριβή στη Σχολή Αρχιτεκτόνων Μηχανικών του Εθνικού Μετσόβιου Πολυτεχνείου και παράλληλα είναι συντονίστρια της Ομάδας Προφορικής Ιστορίας Πεντέλης. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στη διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς, στην ιστορία της νεοελληνικής αρχιτεκτονικής, στη δημόσια ιστορία, καθώς και στις διεπιστημονικές πρακτικές ανάδειξης και δημόσιας εμπλοκής (public engagement) στην πολιτιστική και αρχιτεκτονική κληρονομιά. Το 2024 δημιούργησε την πλατφόρμα HeritAgent, για την ανάδειξη της νεότερης αρχιτεκτονικής και πολιτιστικής κληρονομιάς μέσω ψηφιακού περιεχομένου, συμμετοχικών εργαστηρίων και εκπαιδευτικών δράσεων.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Η Νικολέττα Δημητρίου είναι εθνομουσικολόγος, με ειδίκευση στην κυπριακή παραδοσιακή μουσική και την προφορική ποίηση. Σπούδασε μουσική στη Θεσσαλονίκη, τη Βιέννη και το Λονδίνο, όπου το 2008 απέκτησε διδακτορικό τίτλο στην εθνομουσικολογία. Σπούδασε επίσης δημιουργική γραφή, με ειδίκευση στις βιογραφικές σπουδές. Υπήρξε εταίρος διδασκαλίας στο SOAS, Πανεπιστήμιο του Λονδίνου (2008-11), ερευνητική εταίρος στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης (2011-19), υπότροφος του Ιδρύματος Fulbright (2017) και ερευνήτρια στο Κέντρο Ελληνικών Σπουδών Seeger του Πανεπιστημίου Πρίνστον (2019). Μεταξύ 2019 και 2021 ήταν επικεφαλής ευρωπαϊκού ερευνητικού προγράμματος στο Πανεπιστήμιο Κύπρου. Από το 2022 διευθύνει τον μη κερδοσκοπικό οργανισμό Αρχείο Κυπριακής Μουσικής. Είναι συνεπιμελήτρια του συλλογικού τόμου Music in Cyprus (2015), επιμελήτρια ενός τρίτομου corpus με θέμα το τσιάττισμα στον Κατακλυσμό Λάρνακας (2018-21), παραγωγός δύο εθνογραφικών ντοκιμαντέρ και συγγραφέας του βιβλίου *Ο Κύπριος βιολάρης: Η προφορική ιστορία μιας επαγγελματικής τάξης στον εικοστό αιώνα* (2022). Το 2026 *Ο Κύπριος βιολάρης* τιμήθηκε με το Μεγάλο Βραβείο Ευρωπαϊκής Πολιτιστικής Κληρονομιάς Europa Nostra, στην κατηγορία της έρευνας.

Ανακαλύπτοντας τα «Φαντάσματα» του Αμιάντου: Όταν η Προφορική Ιστορία γίνεται Αναλυτικό Πρόγραμμα

Δρ Νικολέττα Χριστοδούλου

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Σπουδών Αναλυτικού Προγράμματος και Διδασκαλίας, Frederick University και Επιστημονική Υπεύθυνη και Συντονίστρια του έργου The Cyprus Oral History and Living Memory Project Revisited: Working at Mines and the Story of a Glorious Quarry (EXCELLENCE/0524/0423)

7 Απριλίου 2027 | 18:30-19:30

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το έργο The Amiantos Oral History Project επιχειρεί να αναδείξει τις αθέατες μνήμες, τις σιωπηλές εμπειρίες και τις πολλαπλές ταυτότητες που συνδέονται με το μεταλλείο Αμιάντου και την ευρύτερη μεταλλευτική κοινότητα της Κύπρου. Μέσα από τη συλλογή και ερμηνεία προφορικών μαρτυριών πρώην εργαζομένων, μελών των οικογενειών τους και κατοίκων της περιοχής, το έργο προσεγγίζει τον τόπο ως έναν ζωντανό φορέα ιστορίας, μνήμης και μάθησης. Η έννοια της «αποκάλυψης του φαντάσματος» χρησιμοποιείται μεταφορικά για να περιγράψει τη διαδικασία ανάδυσης ιστοριών που παρέμειναν στο περιθώριο της επίσημης ιστορίας, αλλά εξακολουθούν να διαμορφώνουν την ταυτότητα του τόπου και των ανθρώπων του. Η παρουσίαση θα αναδείξει πώς η προφορική ιστορία μπορεί να λειτουργήσει ως αναλυτικό πρόγραμμα, συμβάλλοντας στην εκπαίδευση, την ερμηνεία της πολιτιστικής κληρονομιάς, τη μάθηση βασισμένη στον τόπο και την ενεργό συμμετοχή της κοινότητας.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Η Δρ Νικολέττα Χριστοδούλου είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια Σπουδών Αναλυτικού Προγράμματος και Διδασκαλίας στο Frederick University. Τα ερευνητικά της ενδιαφέροντα επικεντρώνονται στις Σπουδές Αναλυτικού Προγράμματος, την προφορική ιστορία, την παιδαγωγική του δάσους, την εκπαίδευση για την πολιτιστική κληρονομιά, τη μάθηση βασισμένη στον τόπο και τις συμμετοχικές προσεγγίσεις στη διδασκαλία και τη μάθηση. Είναι Επιστημονική Υπεύθυνη και Συντονίστρια του χρηματοδοτούμενου από το Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας έργου The Cyprus Oral History and Living Memory Project Revisited: Working at Mines and the Story of a Glorious Quarry, το οποίο διερευνά τις βιωμένες εμπειρίες των μεταλλωρύχων του Αμιάντου και τη μετατροπή τους σε εκπαιδευτικούς, πολιτιστικούς και ψηφιακούς πόρους. Το έργο της εστιάζει στη σύνδεση έρευνας, εκπαίδευσης και κοινωνικής συμμετοχής, αξιοποιώντας την προφορική ιστορία ως μέσο δημοκρατικής μάθησης και κοινωνικού μετασχηματισμού.

Τα αρχειακά τεκμήρια στην προφορική ιστορία: ασφαλής χειρισμός, τεκμηρίωση και ψηφιοποίηση

Παρασκευή Λοΐζου
Συντηρήτρια Αρχειακού Υλικού

2 Ιουνίου 2027 | 18:30-19:30

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην προφορική ιστορία, τα αρχειακά τεκμήρια συχνά λειτουργούν ως φορείς μνήμης και αφετηρία αφήγησης. Κατά τη διάρκεια μιας συνέντευξης, ο πληροφορητής μπορεί να παρουσιάσει φωτογραφίες, επιστολές, προσωπικά έγγραφα, πιστοποιητικά, ημερολόγια ή άλλα οικογενειακά κειμήλια, τα οποία αποτελούν πολύτιμες ιστορικές πηγές αλλά και ευαίσθητα αντικείμενα. Η διάλεξη αυτή παρουσιάζει βασικές αρχές για την ασφαλή προσέγγιση, τον χειρισμό και την τεκμηρίωση αρχειακού υλικού κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, από την οπτική της συντηρήτριας. Θα συζητηθούν πρακτικά ζητήματα, όπως η προετοιμασία του χώρου, ο ασφαλής χειρισμός των τεκμηρίων, η φωτογράφιση και η ψηφιοποίηση τους, καθώς και οι τρόποι με τους οποίους ο ερευνητής μπορεί να προστατεύσει το υλικό χωρίς να διακόπτει τη φυσική ροή της αφήγησης. Στόχος της παρουσίασης είναι να προσφέρει χρήσιμες πρακτικές κατευθύνσεις σε ιστορικούς, ερευνητές και επαγγελματίες της προφορικής ιστορίας, ώστε να αξιοποιούν τα αρχειακά τεκμήρια με σεβασμό τόσο στην ιστορική και τεκμηριακή τους αξία όσο και στη μακροχρόνια διατήρησή τους.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Η Παρασκευή Λοΐζου είναι συντηρήτρια έργων τέχνης με εξειδίκευση στη συντήρηση αρχειακού υλικού, ιστορικών τεκμηρίων και φωτογραφιών. Είναι απόφοιτος του Τμήματος Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης του ΤΕΙ Αθήνας και παρακολουθεί το μεταπτυχιακό πρόγραμμα «Πολιτική, Πολιτιστική και Ανάπτυξη» του Ανοικτού Πανεπιστημίου Κύπρου. Διατηρεί το εργαστήριο συντήρησης Atelier de Papier στην Κύπρο, όπου δραστηριοποιείται στη συντήρηση και προληπτική συντήρηση, καθώς και στην αρχειοθέτηση και καταγραφή αρχειακών συλλογών, βιβλίων, χαρτών και φωτογραφιών. Συνεργάζεται με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, ιδρύματα και ιδιώτες, παρέχοντας εξειδικευμένες υπηρεσίες συντήρησης και συμβουλευτικής για τη διαχείριση και διαφύλαξη αρχειακού υλικού. Παράλληλα, συμμετέχει σε εκπαιδευτικές δράσεις, εργαστήρια και παρουσιάσεις, με στόχο την ευαισθητοποίηση του κοινού σχετικά με τη σημασία της προληπτικής συντήρησης και της ορθής διαχείρισης της πολιτιστικής κληρονομιάς και των ιστορικών τεκμηρίων.